

vi tako javni uslužbenci kot tudi politični funkcionarji sodelujejo pri oblikovanju politik, vendar pa je njihov prispevek različen. Prvi zbirajo podatke, posedujejo znanje in opravljajo nevtralne analize, drugi pa vnašajo v ta proces interese, vrednote ter politično občutljivost.

Čeprav avtor ugotavlja, da ima odnos med politiki in uradniki v slovenskem političnem sistemu nedvomno nekatere tekmovalne značilnosti, hkrati dodaja, da vendarle ne gre za izrazit konflikt med medsebojno različnima si skupinama, v katerem bi vsaka zmaga enih hkrati pomenila tudi poraz drugih in obratno. Visoki javni uslužbenci in tudi politični funkcionarji so pomemben in nezamenljiv akter v okviru upravno-politične dihotomije, obenem pa ključni akterji v procesu oblikovanja javnih politik.

Anton PROSEN, Maca JOGAN

Ana Barbič

Izzivi in priložnosti podeželja

Fakulteta za družbene vede, Ljubljana
2005, str. 343, 4.800,00 SIT
(ISBN 961-235-225-9)

Raziskovalno zanimanje za podeželje se je v razvitejših okoljih intenzivno razvijalo po drugi svetovni vojni, saj je podeželski prostor postajal vse bolj pomemben potencial za razvoj posameznih družbeno pomembnih funkcij. Žal se pri nas znanstvena področja, ki obravnavajo podeželje, vključno z njenimi prebivalci, dejavnostmi in potenciali, pričenjajo intenzivno razvijati šele konec osemdesetih in v začetku devetdesetih let preteklega stoletja. Vstop Slovenije v

Evropsko unijo ter vpliv posameznih procesov na spreminjanje in celo degradacijo podeželskega prostora, spreminjanje tradicionalnih vzorcev življenja in dela na podeželju, politične in druge spremembe, iskanje temeljev za trajnostni razvoj itn., silijo raziskovalce k resnemu proučevanju kompleksnih procesov in na tej podlagi k oblikovanju razvojnih usmeritev za posamezna podeželska območja. Za takšno delovanje pa so potrebna teoretična in praktična znanja iz področja ruralne sociologije in drugih strokovnih področij, ki so soudeležena pri razvoju podeželskega prostora.

V delu *Izzivi in priložnosti podeželja* srečamo oboje, tako teoretična razmišljanja kot prikaz konkretnih razvojnih projektov. Rezultati so univerzalni in uporabni za znanstveno kot tudi za aplikativno nadaljnje delo. Ta znanstvena monografija pomeni temeljno delo na področju ruralne sociologije v slovenskem jeziku. Glede na to, da je avtorica dr. Ana Barbič utemeljiteljica te znanstvene panoge v Sloveniji in zaslužna za njen razvoj ter uveljavitev slovenskih dosežkov v svetu, imamo lahko to delo kot podlago za nadaljnji razvoj tega sociološkega področja pri nas.

Delo je razčlenjeno na štiri glavna poglavja: Podeželje in kmetijstvo, tranzicija in vzdržni razvoj; Kulturna in naravna dediščina – razvojni potencial slovenskega podeželja; Kmetica in kmečka družina ter Sklepna razmišljanja. Poglavja si sledijo po zaporedju od splošnega k posamičnemu, vsak del je notranje logično razčlenjen na posebna poglavja, ki se smiselno dopolnjujejo in nadgrajujejo. Vsak vidik obravnave korenini v čvrsti teoretski podlagi in je oprt na bogastvo zanesljivih podatkov empiričnih raziskav in rezultatov razvojno-raziskovalnih pro-

jektov z različnih območij slovenskega ruralnega okolja. Takšen pristop daje tej znanstveni monografiji še posebno strokovno vrednost ter obenem praktično uporabnost, saj gre za preverbo nekaterih znanstvenih ugotovitev na konkretnih primerih, kar ji daje svojstveno aktualnost na področju obravnavane tematike. V monografiji so obdelane ključne vsebine, ki jih morajo upoštevati tako sociološka kot tudi planerska in druge stroke pri projektih za razvoj podeželskega prostora, ki je ob globalnih in evropskih vplivih v sociološkem in okoljskem smislu izredno občutljiv.

Izmed pomembnih znanstvenih spoznanj monografije so vredna posebne pozornosti zlasti naslednja:

- prepričljivo razkrivanje medsebojne povezanosti upravljanja z naravnim okoljem v okviru trajnostnega/vzdržnega razvoja in ključnih institucionalnih določilnic tega razvoja;
- odkrivanje ključnih potencialov za razvoj slovenskega podeželja, nakazane rešitve (večnih) dilem med potrebo po ohranjanju biotske raznovrstnosti na eni ter težnjo po gospodarskem razvoju in kakovostnem vsakdanjem življenju na drugi strani, kar je predstavljeno z nekaj konkretnimi primeri;
- utemeljeno je izpostavljena vloga kmečkih gospodinjstev v kmetijski dejavnosti in v razvoju podeželja, zlasti je pomembna avtorična tipologija obstoječih družinskih tipov;
- glede na feminizacijo kmetijske dejavnosti je pronicljivo predstavljen ambivalenten položaj kmečke ženske, razpete med tradicionalno spolno delitev moči (oblasti) v kmečkem gospodarstvu in enakopravnostjo (ter enakostjo možnosti), ki jo ponuja širše družbeno okolje;

- nadvse so dragocena spoznanja o samih možnostih ustvarjanja in delovanja kmečke družine (ki je brez dvoma ključna sestavina bodočega razvoja), ki vključujejo tako ugled in težavnosti kmečkega poklica (primerjalno z drugimi poklici) in s tem povezane tendence (mobilnosti) zapuščanja te dejavnosti, kakor tudi nabor možnih ukrepov, s katerimi bi odpravili ovire, ki resno ogrožajo uresničevanje ciljev vzdržnega razvoja;
- s spoznavnega vidika je izredno pomemben zgodovinski pristop (kot rdeča nit vseh vidikov analize), ki je osredinjen na posamične vidike podeželja, kmetijske dejavnosti in kmečkega življenja ter oplemeniten z vrsto metodološko prefinjenih postopkov za preverjanje hipotez in iskanje odgovorov na vprašanja, ki koreninijo v naj sodobnejših dosežkih sociološkega (z vidika ruralne in splošne sociologije) teoretskega pojasnjevanja;
- dragocena so tudi spoznanja, vezana na tranzicijsko/postsocialistično obdobje držav srednje in vzhodne Evrope ter umestitev dogajanj na slovenskem podeželju, v kmetijstvu in kmečki družini v tranzicijski kontekst;
- svarilno je spoznanje, da učinkovite razvojne (politike in) strategije ne more biti brez opore na znanstvena spoznanja.

Jezikovna kultura monografije je na zelo visoki ravni (izraženi v razumljivosti ubeseditve in berljivosti besedila) in nima značilnosti slonokoščene privzdignjenosti, s katero bi avtorica nadomeščala vsebinske praznine. Monografija predstavlja temeljno delo na področju razvoja znanstvene in strokovne terminologije za področje proučevanja in raz-

voja podeželja oz. ruralnih območij. Vrsta novih izrazov ima izvor v tujih jezikih, predvsem v angleščini, avtorica pa jih je uspešno prevedla oziroma zanje poiskala slovenske sopomenke. Mnogi avtorji citirajo avtoričine utemeljitve posameznih izrazov, kar pomeni, da postopno vpliva na razvoj strokovnih izrazov na tem področju. Monografija je napisana v jeziku, ki je lahko vzor predvsem mlajšim strokovnjakom, kako pisati strokovno v slovenskem jeziku ob upoštevanju interdisciplinarne strokovne sestave bodočega bralstva oz. uporabnikov monografije.

Avtorica z bogatimi znanstvenimi referencami in strokovnimi izkušnjami doma in v tujini s to znanstveno monografijo, kateri daje interdisciplinarnost še posebno vrednost, prispeva k bogatitvi različnih znanstvenih panog, ki obravnavajo podeželski prostor. Zato tudi ni težko odgovoriti na vprašanje, komu bi bila knjiga potrebna oziroma, kdo so potencialni bralci. To so vsi, ki se kakorkoli ukvarjajo s problemi podeželja, tako z razvojem kot z varovanjem okolja in ohranjanjem kulturne dediščine, pri čemer gre središčna vloga človeškemu virom, ki jim avtorica namenja osrednjo pozornost. Monografija predstavlja pomembno osnovno in dopolnilno študijsko gradivo na različnih univerzitetnih in podiplomskih študijih, ki imajo v programih teme iz področja podeželja. V roke naj bi jo vzeli kmetijski svetovalci, strokovnjaki (posamezniki in razvojne agencije), ki se ukvarjajo z razvojnimi projekti podeželja, raziskovalci podeželja, kmetijstva in urejanja krajine, nosilci upravnih dejavnosti na področju kmetijstva in urejanja podeželja na vseh ravneh (od državne do lokalnih ravni), člani/ce nevladnih organizacij s področij varovanja

okolja, ohranjanja naravne in kulturne dediščine ter uresničevanja strategije enakih možnosti obeh spolov, nosilci političnih funkcij v DZ, Vladi RS, v političnih strankah. Ob estetskem užitku, ki ga nudi naslovnica, bodo bralci lahko uživali tudi intelektualno. Delo A. Barbič je delo, ki nima vrednosti le za ruralno sociologijo, temveč predstavlja tudi podlago za razvoj konkretnih dejavnosti v strokovnih krogih in tako prispeva k uveljavitvi znanstvenega in strokovnega področja v praksi.

Robert JEREB

Marijan Dovič

**Sistemske in empirične
obravnave literature**

Založba ZRC (Studia litteraria), Ljubljana
2004, str. 238, 3.050,00 SIT
(ISBN 961-6500-57-0)

Monografija Marijana Doviča skupaj z *Literarno kritiko* Draga Šege začenja novo ambiciozno zbirko z imenom Studia litteraria, ki po zaključku Literarnega leksikona nadaljuje serijo priročnikov s področja literarne vede. Dovičevo delo s predstavitevijo sočasnih in specifičnih mednarodnih trendov zapolnjuje vrzel v domači literarnovedni stroki. Knjiga je zasnovana kot opora in napolnilo za študente ter raziskovalce, ki se ukvarjajo z kontekstualnimi vidiki literature, interdisciplinarnimi pristopi in sociologijo literature.

Dovičevo delo sodi med tiste prikaze, ki ob obravnavanju konkretnega predmeta raziskave posegajo na področje teoretskega in metodološkega sinkre-